

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Функціонування та розвиток будь-якої території забезпечується ресурсами – перш за все, їх наявністю, а також вміннями раціонального використання їх. Між тим, сьогодні ресурси територіальних громад, які вони можуть використовувати для задоволення спільних потреб безпосередньо або через реалізацію органами місцевого самоврядування управлінських функцій на основі наданих повноважень, є вельми обмеженими. Так, серед викликів, які постали перед органами місцевого самоврядування та потребують раптового реагування, у проекті Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, серед інших, називаються тенденції щодо погіршення якості та доступності публічних послуг через ресурсну неспроможність переважної більшості органів місцевого самоврядування щодо здійснення власних і делегованих повноважень; зношеність теплових, каналізаційних, водопостачальних мереж і житлового фонду та ризик виникнення техногенних катастроф в умовах обмеженості фінансових ресурсів місцевого самоврядування; корпоратизація органів місцевого самоврядування, закритість і непрозорість їх діяльності, високий рівень корупції, що призводить до зниження ефективності використання ресурсів, погіршення інвестиційної привабливості територій, зростання соціальної напруги; надмірна централізація повноважень органів виконавчої влади та фінансово-матеріальних ресурсів [6]. Усе це свідчить про важливість наукового обґрунтування вирішення у тому числі проблеми ресурсного забезпечення управління комунальною власністю об'єднаної територіальної громади.

Особливо актуальною дана проблема постала під час впровадження в Україні політики децентралізації та утворення об'єднаних територіальних громад. Це пов'язано з тим, що переважна більшість новоутворених територіальних громад є дотаційними, причиною чого в тому числі є малоефективне управління об'єктами комунальної власності. Через що застосування дієвих механізмів управління комунальною власністю об'єднаних територіальних громад є одним з вагомих аспектів державного управління на сучасному етапі. Тому, особливої актуальності набувають питання дослідження об'єктів процесу формування загальних концептуальних підходів щодо удосконалення системи ефективного використання матеріальних ресурсів об'єднаними територіальними громадами.

Проблематика ж ресурсного забезпечення життєдіяльності територіальних громад останнім часом все більш актуалізується, а отже, вимагає нових наукових теоретичних та практичних підходів[5].

На сьогодні переважна більшість територіальних громад України, маючи право вирішувати питання місцевого значення, неспроможна їх виконувати через обмеженість власних ресурсів: брак власних коштів, занепад або відсутність інфраструктури (необхідних будівель, споруд, доріг тощо), а також брак кадрів відповідної кваліфікації. Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується належним чином – не утримуються приміщення шкіл і лікарень та інші будівлі комунальної власності, не забезпечується благоустрій території, нічне освітлення вулиць тощо [7].

Адже метою реформи місцевого самоврядування є, передусім, забезпечення його спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення. Йдеться про надання територіальним громадам більшої самостійності, що дозволить мобілізувати їхні внутрішні резерви, серед яких значне місце займає ефективно працююча комунальна власність. Отже, можна сказати, що основою існування територіальної громади є наявність певної комунальної власності. Тому розгляд територіальної громади як суб'єкта права комунальної власності має як загальнонауковий, так і практичний інтерес у світлі вирішення нагальних проблем децентралізації [7].

Між тим ключова роль комунальної власності як матеріальної основи місцевого самоврядування полягає в тому, що саме вона формує його другий за значенням ресурсний складник – фінансову основу. Таким чином, сьогодні можна стверджувати, що Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” редакції 1997 р. хоча і є першим кроком у розумінні фінансової основи для становлення і розвитку місцевого самоврядування в нашій державі, водночас не регулює його матеріальної бази, тобто питання управління комунальною власністю [5].

Об'єктам комунальної власності належить важлива роль в структурі місцевого господарства. Проте сьогодні більшість комунальних підприємств в Україні є або низькорентабельними або взагалі збитковими. Тому актуальним є дослідження можливостей підвищення ефективності використання комунальної власності для задоволення спільних потреб територіальної громади та підвищення конкурентоспроможності території, зокрема – застосування корпоративного підходу. Реалізація комплексного механізму управління комунальною власністю, розробка якого аргументована в існуючих публікаціях (у т. ч. автора), передбачає опрацювання методології управління корпоративними правами, оцінку їх вартості, а також оновлення житлового фонду та інженерних комунікацій, що знаходяться у володінні та розпорядженні територіальної громади, на

умовах корпоративного фінансування [1, 4].

Проблема запровадження корпоративного підходу в управління комунальною власністю полягає у тому, що мають місце суттєві несхожості за основними рисами управління комунальними підприємствами та корпоративним управлінням. Перш за все, це стосується співвідношення прав власності та управління: у комунальному секторі фактично відбувається концентрація цих прав (володіння та управління) в процесі управління комунальним підприємством в особі відповідної місцевої ради як представницького органу територіальної громади – природного власника комунальних об'єктів. Крім того, істотні відмінності мають цілі функціонування корпоративних та комунальних підприємств, що обумовлено їх приналежністю до розбіжних сфер інтересів: у перших всі зусилля власників та менеджерів спрямовуються на отримання прибутку, у других – на забезпечення найповнішого задоволення потреб територіальної громади, постійну турботу про підвищення якості послуг (робіт), що ними надаються [2].

Таким чином, необхідність ресурсного забезпечення розвитку територіальних громад вимагає від місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування застосування сучасних методів ресурсного менеджменту. Необхідно розробляти певну методологію ресурсного менеджменту, яка має включати керування «кваліфікацією» ресурсів, управління ефективністю використання ресурсів, менеджмент ресурсних резервів, управління розробкою новітніх видів ресурсів тощо [3].

Отже, у даний час для досягнення належного ресурсного забезпечення управління комунальною власністю об'єднаних територіальних громад необхідно, перш за все, максимально мобілізувати усі наявні ресурси кожної конкретної громади: фінансові, матеріальні, кадрові та інші з обов'язковим застосуванням при цьому сучасних методів ресурсного менеджменту.

Список використаних джерел

1. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком: [Моногр.] / В.В. Мамонова. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. – 196 с.
2. Мамонова В.В. Розв'язання проблем ресурсного забезпечення місцевого самоврядування: можливості корпоративного підходу / В.В. Мамонова, О.В. Ольшанський // Менеджмент-орієнтовані підходи до здійснення змін в публічному управлінні: матеріали наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 22 жовт. 2010 р. / за заг. ред.. Ю.П. Шарова. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2010. – С. 45-47.
3. Ольшанський О.В. Ресурсне забезпечення розвитку територій: двовимірний підхід [Електронний ресурс] / О.В. Ольшанський // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – Вип. 4. – С. 220-225. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_4_37.
4. Ольшанський О.В. Управління місцевим господарством: механізм

удосконалення: [Моногр.] / О.В. Ольшанський. – Х.: Константа, 2008. – 158 с.

5. Попова К.Г. Категоріальні аспекти управління комунальною власністю громад та їхніх об'єднань / К.Г. Попова // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – ХВид–во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2017. – Вип. 3 (58). – С. 49-56.

6. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 01.04.2014 № 333-р, - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

7. Шкільняк Михайло. Комунальне майно - основа спроможної територіальної громади [Текст] / Михайло Шкільняк // Розвиток регіонів та громад в умовах адміністративно-територіальної реформи: перспективи та загрози: Дев'яті регіональні та муніципальні читання: зб. матеріалів доп. Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль-Вишнівець, 20-21 жовт. 2015 р.] / редкол. М.М. Шкільняк, А.Ф. Мельник, Г.Л. Монастирський [та ін.]; відп. за вип. М.М. Шкільняк. - Тернопіль: ТНЕУ, 2015. - С. 68-73.

Ірина ЛІБИЧ

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль
(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Жуковська А.Ю.)

ЛІДЕРСТВО ЯК ФЕНОМЕН УПРАВЛІННЯ ГРУПОЮ

На сьогодні для ефективного управління будь-якою організацією, потрібно бути не тільки керівником, але і мати лідерські якості. Вміти чітко ставити завдання та визначати засоби для їх досягнення, впливати на думку колективу та керувати їм з метою отримання високого результату. Для цього потрібно вміти мотивувати людей на досягнення цілей, а це і означає бути лідером групи або колективу. Отже, лідерські якості для управлінця – це основна запорука успішності діяльності організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам лідерства у групах та організаціях, приділяли свою увагу багато зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких можна виділити: В. Врума, Р. Ділтса, М. Еванса, Ф. Масарика, А. Менегетті [3], Дж. Рассела, Р. Лорда, Ф. Фідлера, П.П. Блонського, О. М. Гірняка, А.С. Макаренко, Л.А. Пашко, Н.П. Таранавську, А.С. Рудську [4] та ін. Але, незважаючи на те, що тема лідерства багато досліджувалась та аналізувалась, в ході швидкого розвитку суспільства постають нові питання, що потребують постійного дослідження.

Лідерство – це унікальний феномен політичного і суспільного життя, що пов'язане з виконанням владних функцій. Воно пронизує всі сфери життя